

Tollbamondás

2007 februárjában a bonyhádi gimnázium Lotz János anyanyelvi szakkörének vezetője e-mailt (ímélt) küldött Washingtonba. A címzett Kenneth Nyirady, a Kongresszusi Könyvtár Európai Olvasószobájának helyettes igazgatója volt. A tanárnő köszönetét fejezte ki Mr. Nyiradynak azokért az archívumokból kimásolt cikkekért, melyek Lotz Jánosról jelentek meg a Washington Postban és a Slavic Review-ban.

Részlet a levélből: „Köszönetet szeretnék mondani Önnek (önnek) a Lotz-kutatásban nyújtott segítségéért. Tanítványaimmal állandóan böngésszük a Lotz életéről szóló adatokat. Az Amerikából érkező információkat a Lotz János munkásságáról szóló(,) szakkörös diákok által készített ismeretterjesztő filmben fogjuk felhasználni. Amennyiben érdeklí Önököt (önöket) ez a film, szívesen küldünk egy dvd-t (DVD-t/dévédét) a könyvtárunk számára.”

Útmutató a tollbamondáshoz

Írjuk fel a táblára: Kenneth Nyirady, Washington Post, Slavic Review (szlávik rivjú)

Mondjuk meg a diákoknak, hogy a „Kongresszusi Könyvtár Európai Olvasószobája” egy intézménynév!

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le! A végén újra olvassuk el az egész szöveget!

A vesszők helyét nem mondjuk meg.

Annyi ideig tart a tollbamondás, amíg minden diák végez.

Helyesírási feladatok

1. Döntsd el, melyik írásmód helyes! Ha az elsőt véled jónak, akkor 1-est, ha a másodikat, 2-est, ha mindkettőt, akkor X-et, ha egyiket sem, akkor 0-t írd!

20/

1.	2.	
Kazinczy-val	Kossuthal	2
sokminden	izegmozog	0
meghiusul	meghiúsul	2
bólya	follyon	0
ki-be járkál	ki-kijárkál	X
Pütkösd	pütkösd	2
lélekzet	lélegzet	2
USA-ban	USÁ-ban	1
2010 nyarán	2010. nyarán	1
helsinki	helsinki-i	1
unió	únió	1
sújt	súlyt	X
Magyar Idézetek Könyve	Magyar idézetek könyve	2
fej-fej mellett	fej fej mellett	2
Gállal	Gáll-lal	X
Lotz János-os	Lotz Jánosos	1
késséges	kézséges	0
ott tartózkodás	ott-tartózkodás	2
egy-szer-s-mind	egy-szers-mind	1
személy és teherszállítás	személy- és teherszállítás	2

2. Pótold a hiányzó vesszőket Lotz János írásában!

10/

„Az ember léte összeforrt a nyelvvel. Nincs normális személy e képesség nélkül, és nem ismerünk egyetlen biológiai fajt sem, amelyik rendelkezne ezzel. Csak az emberi csecsemőben szunnyad a gagyogás ösztöne, ez készíti fel a beszédre, de sokévi tanulásra és gyakorlatra van szükség addig, amíg az egyén az anyanyelv használatában eléri a felnőtt művészi szintjét. A nyelv, miután azt megszerezte, állandó társa marad minden emberi lénynek. Az egyén tulajdona ez, ugyanakkor az a kapocs, amely összefogja a társadalmat. A nyelv nem független az ember biológiai alkatától, de az nem határozza meg...”

3. Pótold a hiányzó hangzókat!

15/

i-í biztat, família, mirigy, mindig, hirdetőiroda

l-ll állhatatos, álszent, állvány, álnok, álldogál

ö-ő bőrönd, előlről, rendőrőrs, céllövölde, gömböc

4. Döntsd el, hogy igazak (I) vagy hamisak-e (H) a következő állítások! Írd a megfelelő betűjelet a táblázat utolsó oszlopába!

5/

Állítás	Betűjel
A régies írású magyar családnevekben lévő kétjegyű betűket elemeikre bontva soroljuk be betűrendbe állításkor.	I
A gyártmányoknak, készítményeknek, termékeknek márkánévként használt elnevezésében minden tagot nagy kezdőbetűvel írunk.	I
A közterületek nevében a kis kezdőbetűs utca, tér, út stb. szót és az előtte álló névszót kötőjellel kapcsoljuk össze.	H
A haza szavunk igekötőként is szerepelhet.	I
Nagy kezdőbetűvel írjuk a népek, népcsoportok és nyelvcsaládok nevét.	H

5. Kapcsold a nagy előtagot az alábbi szókapcsolatokhoz! Döntsd el, mikor kell egybe-, mikor különírni az így keletkezett szavakat, szókapcsolatokat!

10/

lyukú (szita):	nagy lyukú
képű (főszereplő):	nagyképű
takarítás (hétvégén):	nagytakarítás
méretű (zakó):	nagy méretű
számban (előforduló):	nagy számban
létszámú (csoport):	nagy létszámú
korú (személy):	nagykorú
pontosságú (mérés):	nagy pontosságú
péntek (ünnepe):	nagypéntek
múltú (város):	nagy múltú

Elérhető pontszám: 60 pont

Elért pontszám: ____